

OPPGJØRETS TIMER

Av Sigrun Vångeng,
direktør i NHO

Et tariffoppgjør er, for å si det mildt, ingen spøk. Det involverer usedvanlig mange, ledere og fagfolk, i svært lang tid. Det er ressurskrevende og det tar nesten pusten fra en. Og når man er ferdig og det ikke blir streik, ja, så er en fornøyd, men nesten tom. Sånn var det i år også.

Foto: NHO

I år var lønnsoppgjøret langt mer krevende enn ellers. AFP-ordningen ble en sentral del av oppgjøret, en ekstra dimensjon som gjorde det vanskelig å komme i havn i denne første runden av oppgjøret.

Allerede i god tid før jul begynte LO-ledelsen å rasle med streikevåpnet, og det var ingen tvil om at de mente alvor. Da regjeringen på samme tidspunkt inngikk pensjonsforliket med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre var det ganske åpenbart at vi ville få en ekstra omdreining på pensjonsskruen. Vi visste at pensjonsforliket ikke ville bestå slik det var utformet.

Foto til høyre: CHB

Vet du hva
du får
i pensjon?

Vi hjelper
deg med
regne-
stykket

 storebrand

NHO hadde flere utfordringer med AFP. Saken hadde – og har – noen absurde sider. NHO-bedriftene betaler allerede årlig store beløp for å finansiere AFP. For AFP-ordningen er gjennom årene blitt en økonomisk tung belastning for næringslivet. Nå betaler NHO-bedriftene samlet oppunder 4 milliarder kroner i året for at folk skal kunne slutte å jobbe når de er 62 år.

NHO hadde helst sett at det ble med pensjonsforliket på Stortinget.

LOs nye krav var imidlertid ikke rettet mot arbeidsgiverne, men mot regjeringen. Vi kunne altså få den absurde situasjonen at landet ville bli kastet ut i en storstreik hvor det var NHO-bedriftene som ville blitt tatt ut i en streik, mens det i realiteten ville vært den rødgrønne regjeringen LO streiket mot. Bedriftene ville med andre ord blitt sterkt skadelidende for en situasjon de ikke hadde skapt og som de heller ikke kunne komme seg ut av.

Også for de velsituerte ...

LO har fått en usedvanlig god ordning. For regjeringen skjønte sin besøkelsestid. Den skjønte at NHO i denne situasjonen var en tredjepart. Riktignok måtte vi undertegne avtalen, fordi den angår oss i høyeste grad. Vår jobb har blant annet vært å passe på at man ikke forlot det som kalles arbeids-

Nå betaler NHO-bedriftene samlet oppunder 4 milliarder kroner i året for at folk skal kunne slutte å jobbe når de er 62 år.

linjen, det vil si behovet for at flest mulig av folk i arbeidslivets alder er i jobb.

AFP-ordningen var opprinnelig tenkt for dem vi kan kalle sliterne, men den er blitt kraftig utvidet. Nå er den åpnet for velsituerte borgere på beste vestkant, samtidig er det andre som den er stengt for. Ekte slitere i småbedrifter som ikke er tariffbundet står utenfor. Ordningen er ikke universell. Det synes NHO er et problem. Det er et demokratisk problem, og det kan være et økonomisk problem for svært mange tusen borgere.

Etter at det ble en anbefalt løsning har det i de politiske miljøer kommet opp forslag om å allmenngjøre AFP. Dette er en løsning NHO har anbefalt og støtter. Det er ikke «solidarisk» at 4 av 10 arbeidstakere holdes utenfor, fordi de ikke er omfattet av tariffavtale – og dermed ikke er støtteberettiget en statlig støtteordning. Alle statlig finansierte pensjonsordninger bør i utgangspunktet være tilgjengelig for alle – uavhengig av organisasjonsgrad.

Utgangspunktet for NHO er at regjeringen har lagt frem, og Stortinget har vedtatt en pensjonsreform. Det må partene i arbeidslivet forholde seg til enten vi er enig eller ikke. Organisasjonene i arbeidslivet kan

ikke overprøve Stortingets vedtak. I ettertid ser vi at også YS mener en allmenngjøring av AFP er riktig.

Når vi gikk inn i oppgjøret gjorde vi det klart at vi ventet at regjeringen kom inn på et tidlig tidspunkt. Det gjorde den heldigvis også, den skjønte sin besøkelsestid og sitt ansvar. Regjeringen var bevisst at det ikke var NHOs ansvar å hale hele oppgjøret i havn.

Men vi hadde noen forutsetninger. Blant annet at ordningen skulle være forutsigbar, at det skal lønne seg å jobbe, at det hos oss skulle være en fornuftig kostnadsfordeling mellom bedriftene og at den skulle være konkurransenøytral.

Det var ikke annet å vente enn at vi måtte til Riksmeklingsmannen. I hovedsak var årsaken AFP. NHO ønsker alltid å fortsette forhandlinger og ser mekling som en siste utvei. For vi tror nok at den andre delen av oppgjøret – lønnsrammen – kunne vært løst gjennom direkte forhandlinger.

Om det å forhandle

Vi jobber med tariffoppgjøret i flere måneder. NHOs forhandlingsdelegasjon består av 25 representanter fra våre landsforeninger samt en forhandlingsledelse fra NHO sentralt. Alt i alt er vi tretti personer som skal koordinere, posisjonere, regne, forhandle og ikke minst arbeide til det beste for våre bedrifter. På LO-siden er det for-

LO og NHO kom til enighet i lønnsoppgjøret 2. april etter å ha meklet på overtid. Dermed ble det ingen streik, kunne NHO-direktør Finn Bergesen jr. (t.h.) og LO-leder Roar Flåthen (t.v.) konstatere under pressekonferansen.

bundslederne sammen med LO-ledelsen som utgjør den andre forhandlingsdelegasjonen.

Dessuten hadde LO en ny sjef. Det var også et usikkerhetsmoment. Roar Flåthen viste seg å være en sindig (men ikke hele tiden) og rolig kar.

Det er både de små og de store interesser som skal koordineres i begge delegasjoner. Vi hadde 130 overens-

komster med LO og 60 med YS som skulle på plass. Og først ble den såkalte sløyfen forhandlet og endte med at femti øre per time ble fordelt.

Men alvoret begynte først da vi måtte møte hos Riksmeklingsmannen. Da var det han som formelt overtok. Og det ble lange dager og netter da vi dro ned fra NHO og benket oss der nede. Med NHO i syvende etasje. YS i femte etasje – og apropos YS, det er ikke bare LO vi må

Foto: NHO

forhandle med i privat sektor. Det er også krevende å komme i mål med YS.

Alle parter snakker med meklingsmannen. Og så er det å vandre tilbake til egen delegasjon. Også der skal det forhandles. For alle landsforeningene i NHO har ikke alltid en og samme interesse. Også i delegasjonen skal det kompromisses. Forhandlinger er et håndverk – det er taktikk og strategi og psykologi og ikke minst å si det rette på det rette tidspunktet. Og de aller fleste er rutinerter forhandlere. Derfor er det ikke lett, og det kan gå galt i aller siste sekund.

Og det store trøkket i meklingen kom først etter at den annen part brøt meklingen. Vi mente at LO gikk for høyt opp på banen når de varslet hvilke bedrifter som ble tatt ut til en eventuell streik, men det var en melding som vi måtte ta på alvor.

Da vi endte på 5,6

Mens det var samtale og forhandlingene med regjeringen som avgjorde AFP, og hvor NHO-bedriftene ikke fikk ytterligere påplussinger på AFP-regningen, så var det bruddet i meklingen som satte fart i begge parter.

Selv om vi i det siste døgnet jobbet vekselvis med AFP og lønn, så var det ikke gitt at lønnsrammen skulle gå i mål. Vi sto langt fra hverandre og på visse

tidspunkter var stemningen litt amper og pratingen ble mer høylytt.

Vi hadde heller ikke sans for medielekkasjene det siste døgnet, da det ble klart for oss at et mulig svarteperspill var i gang. Så vidt vi vet kom det ikke noe ut fra vår delegasjon.

Men det roet seg ned, og vi endte med 5,6 prosent. Heldigvis ikke så ille at det vil drive renten i været. Sånn sett en fordel både for arbeidstakere og arbeidsgivere. Men vi mener nok at lønnsrammen er i høyeste laget for flere av våre bedrifter.

I tillegg til lønn forhandlet og meklet vi spørsmål omkring lærlingeordningen, innbetalingssetser til Opplysnings- og utviklingsfondet, sluttvederlagsordning, lønnsvurdering under foreldrepermisjon og rotasjonsordninger.

Ja, vi pustet ut, og vi var tomme når vi gikk rett på jobb etter meklingsnatten, som gikk kraftig på overtid, særlig på grunn av brev frem og tilbake til Statsministerens Kontor midt på natten. Og det gikk på formuleringene løs, men det holdt.

Det var en krevende mekling, men vi er tilfreds med at vi kom i havn innenfor en akseptabel ramme.